

«ՎՏԲ- Հայաստան» ՓԲԸ-ում ավանդատու հանդիսացող քաղաքացիների, որպես նախկին ԽՍՀՄ Խնայքանկի ՀԽՍՀ հանրապետական բանկում մինչև 1993 թվականի հունիսի 10-ը ներդրված դրամական ավանդների դիմաց փոխհատուցում	1,485,148.6	-	1,485,148.6	1,484,742.4
Գործադիր իշխանության, պետական կառավարման հանրապետական և տարածքային կառավարման մարմինների պահպանում	2,102,608.1	(59,189.9)	2,043,418.2	2,003,165.9
Պետական հիմնարկների և կազմակերպությունների աշխատողների սոցիալական փաթեթի ապահովում	44,856.0	(5,996.0)	38,860.0	38,100.0
Կենսաթոշակային ապահովության, Ծերության, հաշմանդամության, կերակրողին կորցնելու դեպքում նպաստների, պարգևավճարների, պատվովճարների և այլ ծրագրերի վճարման հետ կապված ծառայություններ	1,941,118.5	(352,520.2)	1,588,598.3	1,587,043.6
Ժամանակավոր անաշխատունակության դեպքում նպաստի վճարում	2,659,238.2	-	2,659,238.2	2,658,546.3
Ժամանակավոր անաշխատունակության թերթիկների տպագրություն	11,016.0	-	11,016.0	7,560.0
Կենսաթոշակի նշանակման և վճարման համար անհրաժեշտ ձևաթղթերի տպագրություն	1,101.6	-	1,101.6	498.0
Զինվորական կենսաթոշակառուների տեղեկատվական համակարգի ներդրման, վարման, սպասարկման և տեղեկատվության տրամադրման ծառայություններ	7,000.0	-	7,000.0	6,950.0
Կենսաթոշակառուների հաշվառման միասնական տեղեկատվական համակարգի ծառայություններ	42,000.0	-	42,000.0	42,000.0
Սոցիալական ապահովության պետական ծառայության տեղեկատվական ներքին պորտալի սպասարկում	18,240.0	-	18,240.0	18,240.0
«ՎՏԲ- Հայաստան» ՓԲԸ-ում ավանդատու հանդիսացող քաղաքացիների, որպես նախկին ԽՍՀՄ Խնայքանկի ՀԽՍՀ հանրապետական բանկում մինչև 1993 թվականի հունիսի 10-ը ներդրված դրամական ավանդների դիմաց փոխհատուցման հետ կապված ծառայություններ	17,821.8	-	17,821.8	17,814.8
Զոհված՝ հետմահու Հայաստանի ազգային հերոսների և Մարտական խաչ շքանշանով պարգևատրված անձի ընտանիքի անդամներին տրվող պարգևավճարի վճարման հետ կապված ծառայություններ	1,548.0	-	1,548.0	775.3
Ընտանիքի կենսամակարդակի բարձրացմանն ուղղված նպաստների վճարման հետ կապված ծառայություններ	473,980.2	(28,050.9)	445,929.3	441,803.2
Մինչև 2 տարեկան երեխայի խնամքի նպաստի վճարման հետ կապված ծառայություններ	28,665.4	(9,274.7)	19,390.7	19,207.9
Կենսաթոշակային համակարգի հանրային իրազեկման աշխատանքներ	44,120.4	-	44,120.4	44,120.4
Արտասահմանյան պաշտոնական գործողումներ	0.0	1,301.3	1,301.3	1,301.3
Պետական կառավարման մարմինների կողմից դատարան տրվող ծախսեր	0.0	2,690.0	2,690.0	2,690.0

ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդ	0.0	59,160.0	59,160.0	57,850.0
-----------------------------------	-----	----------	----------	----------

II. ՀԱՅՏՆԱԲԵՐՎԱԾ ԱՆՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՄ ԽԵՂԱԹՅՈՒՐՈՒՄՆԵՐ

Կապարված վերլուծությունների և ուսումնասիրությունների արդյունքները քննարկվել և, հիմք ընդունելով «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքով նախատեսված պահանջը, արձանագրությունների տեսքով ներկայացվել են ՀՀ Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությանը և Ծառայությանը, որոնց վերաբերյալ ներկայացված պարզաբանումները և բացաբությունները էականորեն չեն տարբերվում արձանագրված ռիսկերի մասով մեր կողմից տրված գնահատականներից:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԿԵՆՍԱԹՈՇԱԿՆԵՐ

1. Անհամապատասխանություն կամ խեղաթյուրում

Կենսաթոշակի իրավունքի, կենսաթոշակ ստանալու իրավունքի, կենսաթոշակ նշանակելու ու վճարելու, կենսաթոշակի իրավունքը դադարեցնելու և վերականգնելու, կենսաթոշակի վճարումը դադարեցնելու և վերականգնելու համար առկա օրենսդրական կարգավորումները տալիս են տարընթերցման հնարավորություն, որը կենսաթոշակների հետ կապված հարաբերությունները դարձնում է ռիսկային:

Ավելին, բնակչության սոցիալական պաշտպանության պետական կազմակերպությունում ապրող, քրեակատարողական հիմնարկներում պատիժ կրող և հոգեբուժարաններում բուժվող անձանց կենսաթոշակային հարաբերությունները ենթադրում են երկակի մոտեցումներ, որոնք հիմնված չեն սոցիալական հավասարության և համերաշխության սկզբունքի վրա: Հաշվեքննությանը պարզվել է, որ որոշ դեպքերում վճարվում է կենսաթոշակների միայն աշխատանքային մասը, իսկ մյուս դեպքերում վճարվում է կենսաթոշակն ամբողջությամբ՝ հիմնականում լիազորված անձանց միջոցով: Ավելին, կենսապահովման նվազագույն բյուջեի չափի հետ համադրելի պետական

**Անհասկանալի է միևնույն
հավասար պայմաններ
չունեցող քաղաքացիներին
կենսաթոշակների միևնույն
չափաքանակի վճարումները**

կենսաթոշակի նվազագույն չափ ապահովելու պետական կենսաթոշակային համակարգի սկզբունքի տեսանկյունից նույնպես անհասկանալի է միևնույն հավասար պայմաններ չունեցող քաղաքացիներին կենսաթոշակների միևնույն չափաքանակի վճարումները: Եթե կենսաթոշակառուն արդեն իսկ ընդգրկված է այլ պետական ծրագրերով ֆինանսավորվող հարաբերություններում (հոգեբուժարաններում երկարատև խնամք, քրեակատարողական հիմնարկներում պատժի կրում, բնակչության սոցիալական պաշտպանության պետական կազմակերպությունում ապրող և այլն), որտեղ ապահովվում է վերջինիս կենսաապահովման նվազագույն զամբյուղը, ապա ենթադրաբար նրանց կենսաթոշակների վճարումը անհավասար պայմաններ է ստեղծում այլ կենսաթոշակառուների նկատմամբ՝ դրանով իսկ խաթարելով սոցիալական համերաշխության և սոցիալական արդարության սկզբունքները:

Առաջարկ

Առաջարկվում է իրականացնել համապատասխան օրենսդրական բարեփոխումներ, որոնց համաձայն հոգեբուժարաններում երկարատև քրոնիկ բուժօգնություն ստացող և քրեակատարողական հիմնարկներում պատժ կրող կենսաթոշակառուների կենսաթոշակ ստանալու իրավունքը և կենսաթոշակի վճարումը կդադարեցվի բուժօգնության և պատժի կրման ամբողջ ժամանակահատվածի համար և կվերականգնվի բուժման ավարտից կամ պատժի կրելուց հետո՝ անձի կողմից համապատասխան սոցիալական մարմիններ դիմելու դեպքում:

Ղեկավարության արձագանք

Հարկ է նկատի ունենալ, որ կենսաթոշակային օրենսդրությունը որևէ կերպ չի սահմանափակում հոգեբուժական հաստատությունում բուժվող անձի կենսաթոշակի իրավունքի իրացման հնարավորությունը: Ավելին, «Պետական կենսաթոշակների մասին» ՀՀ օրենքի 35-րդ հոդվածի 10-րդ մասի իմաստով, հոգեբուժական հաստատությունում բուժվող կենսաթոշակառուի կենսաթոշակը կարող է վճարվել (կենսաթոշակ ստանալու իրավունքը վերականգնվել է, կենսաթոշակ վճարելը վերսկսվել) նաև տվյալ կազմակերպության ղեկավարի վավերացրած լիազորագրով: Միաժամանակ, ներկայումս որևէ իրավական ակտով սահմանված չէ խնդրո առարկա դեպքերի համար տեղեկատվության փոխանակության ընթացակարգեր:

2. Անհամապատասխանություն կամ խեղաթյուրում

Կենսաթոշակների տեսակների սահմանումները, դրանց տարբերակումները, ստաժի հաշվարկման պայմաններն ու մոտեցումներն իրենց մեջ կրում են ռիսկեր և սուբյեկտիվ

Կենսաթոշակների տեսակների սահմանումները, դրանց տարբերակումները, ստաժի հաշվարկման պայմաններն ու մոտեցումները իրենց մեջ կրում են ռիսկեր և սուբյեկտիվ գործոնի բարձր ազդեցություն

գործոնի բարձր ազդեցություն, կապված տեղեկատվական համակարգերում ամբողջական տեղեկատվության բացակայության հետ: Ի վերջո, ՀՀ Սահմանադրությամբ և «Պետական կենսաթոշակների մասին» ՀՀ օրենքով սահմանվում է մարդու սոցիալական ապահովության իրավունքը, որն իրականացվում է ելնելով սոցիալական համերաշխության և սոցիալական արդարության ապահովման, կենսաապահովման նվազագույն

բյուջեի չափի հետ համադրելի պետական կենսաթոշակի նվազագույն չափ ապահովելու սկզբունքներից: Հետևաբար, հիմնական նպատակը կենսաթոշակի իրավունքի իրացման ընթացքում սոցիալական ապահովության այլ ծառայությունների հասանելիությունն է: Մինչդեռ, առկա են կենսաթոշակի 6 տեսակներ, որոնք ունեն հաշվարկման առանձին սկզբունքներ, տարիքային տարբեր կազմեր և այլն, ինչպես նաև առանձին զինվորական կենսաթոշակների տեսակներ: Սոցիալական համերաշխության և արդարության սկզբունքը ենթադրում է սերունդների միջև գիտակցված համերաշխություն, երբ աշխատունակ տարիքում անձինք գիտակցում են իրենց եկամուտներից ավագ սերունդներին, անաշխատունակներին և սոցիալական աջակցման կարիք ունեցող անձանց մասհանումների կատարման կարևորությունը՝ վերջիններիս կենսաապահովման նվազագույն պայմաններ ապահովելու տեսանկյունից: Մյուս կողմից էլ առկա է առանձին մասնագիտություններ և կյանքի համար վնասակար/վտանգավոր աշխատանքներ իրականացնելը խրախուսելու քաղաքականության անհրաժեշտություն, ինչը ապահովվում է կենսաթոշակի տարիքի այլ շեմ նշանակելով կամ կենսաթոշակի հաշվարկային այլ մեխանիզմներ ու չափեր կիրառելով: Սակայն այդ անձանց առողջությանը ուղղակի կամ անուղղակի հասցված վնասը վերականգնելը ենթադրում է առողջապահական ծառայությունների փաթեթի ընդլայնում, վերջիններիս կենսաթոշակային տարիքի շեմի նվազեցում, սակայն ոչ կենսաթոշակների հաշվարկման սկզբունքների տարբերակում, ինչն էլ պատճառ է հանդիսանում չարաշահումների համար:

Առաջարկ